

Twee vliegen in één klap: onderwijs voor meer verbondenheid én zelfstandigheid

door Jamie Blommaert

Terwijl onze uitwisselingstudenten uit Aruba mededelen dat zij op school alles over Nederland leren en dit bevestigen door te vertellen waar de Rijn Nederland binnenkomt, ga ik bij mijzelf na of ik de hoofdstad van Aruba weet. Conclusie; dat heb ik nooit geweten. Ik word overrompeld door een schaamtegevoel tegenover de overzeese studenten en hoop dat zij mij niet via Teams zien.

Dat de eilandbewoners meer kennis hebben over Europees Nederland dan wij hebben over de eilanden, is duidelijk. Wel blijkt dat in Nederland het onderwijsniveau hoger ligt dan in Caribisch gebied. Tijd om iets over en van elkaar te gaan leren.

In dit essay staat de volgende vraag centraal; wat is er nodig om ervoor te zorgen dat onderwijs hét krachtige wapen wordt dat ons Koninkrijk verder gaat brengen?

Kennisverbreding binnen Europees Nederland

Ten eerste is het van belang dat de Europese Nederlanders meer kennis en begrip krijgen over het Koninkrijk. Binnen het onderwijs moet er meer aandacht komen voor het Koninkrijk. Studenten op het voortgezet onderwijs kunnen hier lessen over krijgen. Geschiedenis zou een vak kunnen zijn waarbij meer over het Koninkrijk verteld en geleerd kan worden.

Voor realisatie van dit idee is het nodig om toekomstige (geschiedenis)docenten meer bij te brengen over het Koninkrijk. Zij kunnen deze informatie vervolgens doorgeven aan hun leerlingen. Een vriend van mij zit op dit moment in zijn derde jaar van de leraar geschiedenis opleiding. Hij vertelde me dat hij vorig jaar wel iets over het Koninkrijk geleerd heeft. Bij het vak staatsinrichting werd gebruik gemaakt van het lesboek 'Nederlandse politiek voor Dummies' (Jansen, 2021). Wat blijkt; tijdens dit vak is er één heel hoofdstuk behandeld over het Koninkrijk. Gelukkig heeft de Haagse Hogeschool dit boek in haar bibliotheek beschikbaar staan voor iedere student die hier interesse in heeft. Dat is een meevaller maar ik zie nog ruimte voor verbetering.

Ik ben mij ervan bewust dat lang niet iedere student op het voortgezet onderwijs geschiedenis volgt. Zo hebben in Nederland in 2022 totaal 76.958 leerlingen hier examen in gedaan (Examenoverzicht, 2022). Wanneer er lesstof over het Koninkrijk opgenomen zou zijn in het curriculum eindniveau geschiedenis, zouden er dit schooljaar al 76.958 leerlingen naar hun vervolgonderwijs gegaan zijn met meer kennis over ons Koninkrijk dan ik had in de eerste week van mijn derde jaar HBO-rechten. Natuurlijk is een aanpassing in de lesstof nog maar het begin van de veranderingen die moeten komen maar ergens moet nu een start gemaakt worden.

Onderwijsniveau Nederland versus Caribisch gebied

Daarnaast is het van belang om te kijken naar het onderwijsniveau op de eilanden. Voor nu laat dat nog wat te wensen over. Laten we Nederland vergelijken met de bijzondere gemeenten. Voor Nederland geldt dat in het jaar 2021 in de leeftijdscategorie 15 tot en met 25 jaar 11% van deze bevolkingsgroep als hoogst behaald onderwijsniveau het basisonderwijs heeft afgerond (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 2022). Dit percentage ligt voor dezelfde leeftijdscategorie aanzienlijk hoger binnen de overzeese gemeenten blijkt uit het Jeugdmonitor Jaarrapport 2021 (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, 2021). In Sint-Eustatius heeft 82% van deze groep het basisonderwijs afgerond als hoogst behaald onderwijsniveau. In Bonaire geldt dit voor 50% van de jongeren en in Saba gaat het om 48%. Nederland kan dus nog heel wat betekenen voor de eilanden.

Uitwisselingen 'all over the sea'

Voor Curaçao is in het Landspakket 2022 (Caribisch Orgaan voor Hervorming en Ontwikkeling i.o., 2022), vastgesteld dat Nederland het eiland een gift zal geven van €30 miljoen. Dit geld zal voornamelijk ingezet worden voor het onderhoud van twaalf schoolgebouwen. Staatssecretaris Koninkrijksrelaties van Huffelen geeft aan dat haar niet bekend is of dit geld alle achterstanden kan wegwerken (Van Huffelen, 2022). Daarom is het ook goed om na te denken over andere oplossingen. Bijvoorbeeld veelvuldigere uitwisselingen van expertise. Specialisten uit Nederland kunnen hun kennis aan de eilandbewoners overdragen door voor een bepaalde tijd op een van de eilanden te verblijven en te werken. Dit komt nu ook voor maar hier kan nog veel meer in gewonnen worden in allerlei verschillende sectoren. Het gaat hier dus niet alleen om docenten uitwisselen maar voornamelijk om werknemers uitwisselen die het onderwijsniveau binnen het al werkende bedrijf kunnen opkrikken.

Daarnaast is uitwisseling van studenten een idee. Dit werkt beide kanten op. Voor studenten uit Caribisch gebied is het wel van belang dat zij soepel kunnen aansluiten op hun vervolgstudie in Europa. Tot nu toe is dat niet altijd het geval blijkt uit het rapport Kopzorgen van Caribische studenten (Nationale Ombudsman, 2020). Dit soort trajecten zijn erg belangrijk. Op deze manier wordt het behalen van een hoger onderwijsniveau namelijk toegankelijker voor de studenten van de eilanden.

Zelfstandig met elkaar verbonden

Door het onderwijsniveau te verhogen worden uitwisselingen van beroepspersoneel uiteindelijk minder noodzakelijk. Uiteraard is uitwisseling van kennis en cultuur altijd leerzaam maar het idee dat de eilanden in staat zijn om dit soort zaken in de eerste instantie zelf op te lossen geeft een gevoel van zekerheid aan beide kanten van de oceaan. Onderwijs kan dus voor zowel verbondenheid als voor zelfstandigheid zorgen.

Wat ons nu te doen staat is als volgt; binnen Nederland is het van belang dat een groter gedeelte van de bevolking leert over het Koninkrijk. Meer kennis bij de Nederlandse ambtenaren zal zorgen voor beter aansluitende regels en wetgeving waardoor er op de eilanden ook meer respect voor het bestuur ontstaat. Daarnaast is er samenwerking nodig om ervoor te zorgen dat het onderwijsniveau op de eilanden stijgt. Het bestaan van een grotere groep hoger opgeleiden op de eilanden zorgt voor een groeiende zelfstandigheid van de eilanden. Eén ding staat vast: alleen samen kunnen we voor vooruitgang zorgen. Ikzelf zal in ieder geval beginnen door onze uitwisselingsstudenten uit Aruba te vertellen wat ik geleerd heb op dag één van mijn minor. Namelijk dat de hoofdstad van hun eiland Oranjestad heet.

Den Haag, 15 december 2022

Bronnenlijst

Jansen, E. M. H. (2021). *Nederlandse politiek voor dummies*[®]. BBNC-uitgevers.

Examenoverzicht.nl. *Statistieken over het Eindexamen: het Ultieme Overzicht (2022)*. Geraadpleegd van <https://www.examenoverzicht.nl/examen-informatie/algemeen/statistieken>.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. (2022, 30 mei). *Hoogst behaald onderwijsniveau; onderwijs algemene feiten en cijfers*. Geraadpleegd van <https://www.ocwincijfers.nl/sectoren/onderwijs-algemeen/hoogst-behaald-onderwijsniveau>.

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2021). *Landelijke jeugdmonitor Jaarrapport 2021*. Centraal Bureau voor de Statistiek. Geraadpleegd van <https://www.banboneirubek.com>.

Caribisch Orgaan voor Hervorming en Ontwikkeling i.o. (2022). *Landspakket Curaçao; uitvoeringsagenda 1 april – 30 juni 2022*. Geraadpleegd van <https://www.overheid.nl>.

Van Huffelen, A.C. (2022, 10 februari). *Reactie op uw brief ten aanzien van kennismaking en kansengelijkheid binnen onderwijs* [Kamerbrief]. Geraadpleegd van <https://www.overheid.nl>.

Nationale Ombudsman. (2020). *Kopzorgen van Caribische studenten: een onderzoek naar knelpunten die studenten uit het Caribisch deel van het Koninkrijk ervaren als zij in Nederland (gaan)studerend of in Nederland hebben gestudeerd* (Nr. 2020/042). Geraadpleegd van <https://www.nationaleombudsman.nl>.